

PORTRÉT

Ing. Miroslav Treybal se narodil 15. 4. 1927 ve Strakonících, kterým zůstal věrný dodnes. Vřelý vztah k přírodě a všemu živému jej přivedl po absolvování strakonického gymnázia na Fakultu lesního inženýrství Vysoké školy technické v Praze. Od roku 1950 až do svého odchodu do důchodu pracoval v lesnictví. Nejprve jako taxátor, později jako vedoucí střediska Závodu lesnicko – technických meliorací. V této době se podílel na výsadbě břehových porostů a hrazení bystřin. Již jako vedoucí provozu Lesního závodu ve Strakonících (1959 – 1975) se zapojil do dobrovolné ochrany přírody. Zprvu jako zpravodaj (od r. 1969), od roku 1981 jako okresní konzervátor státní ochrany přírody a později, až do roku 2005 jako stráž ochrany přírody. V r. 1980 byl iniciátorem založení okresní organizace Českého svazu ochránců přírody. Jako její delegát se zúčastnil i listopadového 3. sjezdu ČSOP v roce 1989. Dodnes má klíče od klubovny, kterou před 25 lety na strakonickém hradě získal a zařizoval. Až do

foto Jan Voběrek

roku 2005 byl tajemníkem nejprve okresního výboru, a poté místní organizaci ČSOP. Mimo tuto činnost je Miroslav Treybal členem (od r. 1937 do současné doby) a funkcionářem Svazu skautů a skautek.

MIROSLAV TREYBAL:

Teprve láska ke všemu tvorstvu učinila z člověka lidskou bytost

VLADIMÍR MOLEK, vladimir.molek@calla.cz

Protože k vám patří lesnická uniforma, a já si vás vždycky takto vybavím, zeptám se nejdříve: Jak se lesník stane ochráncem přírody?

U mne to bylo naopak. Já jsem z rodiny, kde žádný lesník přede mnou nebyl. Můj otec působil jako profesor lingvisty na strakonickém gymnáziu, a přestože jsem měl od malička rád zvířata a neměl rád lidi, kteří je zabíjejí, nikoho nenapadlo, že bych měl studovat na lesnické škole. Už před válkou jsem byl na několika skautských táborech a také později s kolegy z gymnázia jsme se věnovali pozorování přírody, a když se v roce 1945 otevřela Šumava, tak jsme sem podnikali výlety za poznáním. No a při rozhodování, co dál studovat po gymnáziu, padla volba na lesnictví, protože zde bylo k přírodě nejbliže.

Lesnictví a myslivost. Existuje nezbytné spojení?

Jak jsem uvedl, nikdy jsem nic nezabíjel a nestal jsem se myslivcem. I když mám zkoušku z myslivosti, nemám lovecký lístek ani zbrojní pas. Víím, že jsou dobří myslivci, kteří mají zájem o ochranu přírody, ale mnohým jde hlavně o střílení a získávání trofejí.

Vaše morální a etické zásady souvisí nejen s ochranou přírody, ale i se skautingem.

Šestý bod skautského zákona praví, že skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských a tím jsem se celý život řídil. K práci v ochraně přírody jsem se také dostal přes skauty, když mne František Šíma přizval v roce 1969 jako zástupce skautské organizace do aktivity ochrany přírody při ONV Strakonice a i když byl v roce 1970 skauting opět rozpuštěn, v aktivu jsem již zůstal. Já jsem ve Skautu začínal celkem čtyřikrát, v roce 1937, 1945, 1969 a 1989. Skauting vychovával od svého založení mládež k samostatnosti, k životu v kolektivu, k morálnímu chování (skaut je čistý v myšlenkách, slovech i skutcích), k uznávání autorit (je poslušný rodičů, představených a vůdců). To jsou ideály, které se v dnešní společnosti příliš nenosí a projevuje se to i u dnešní mládeži, bohužel někdy i u skautů. My jsme byli hrdí na to, že jsme skauti, a rádi jsme nosili skautský kroj. Dnešní mládež se raději navlékne do maskáčů. Změnila se doba, změnil se způsob života společnosti i života dětí. Většina mládeže má dnes větší zájem o počítače, fotbal, hokej, nežli o přírodu.

Vratme se ale k ochraně přírody a nejprve k té „státní“.

Jako konzervátor jsem získal řadu zpravodajů ochrany přírody. Měl jsem představu, že u každého národního výboru bude zpravodaj, který bude pomáhat v terénu obci i úředníkům na okrese. Dá se říci, že se to i dařilo. Sám jsem občas jezdil v zastoupení pracovníka ochrany přírody na kontroly tzv. dočasně neobdělávaných pozemků a často se podařilo zabránit neuváženým rekultivacím biologicky hodnotných pozemků. Dělal jsem rovněž inventarizaci zeleně, sepsal jsem všechny dřeviny v katastru města Strakonice a prý se ještě dnes těchto podkladů využívá.

Ochrana přírody bývá spojována s konflikty...?

Jsem mírumilovný člověk a velké spory nemám rád. Ani si nevzpomínám, že bychom měli v okrese nějaké velké střety řešit. A pokud k nim došlo, řešili je v rámci své pracovní náplně příslušní úředníci. Při této příležitosti vzpomínám na dobrou spolupráci s doktorem Pykalem, inženýrem Klimešem, inženýrem Šobrem a v posledním období i na inženýrku Kadochovou.

Právě ona je spojena se současnou podobou organizace Českého svazu ochránců přírody ve Strakonících

Ano, paní Kadochová, kterou se mi podařilo přemluvit, aby převzala vedení strakonické organizace, spolu s paní Hrdličkovou z knihovny, paní profesorkou Skalickou, která má na starosti Ekocentrum a botanikem Václavem Chánem, se snaží organizaci udržet. Hlavní činností strakonické ZO je dnes pořádání přednášek a vycházek pro veřejnost. Aktivita členů není velká, ale přesto stále pravidelně udržujeme chráněné území Přeštovické pastviny, které by bez naší pomoci zarostlo třtinou a trnkou, což by vedlo k nežádoucí změně vegetace tohoto teplomilného travinobylinného společenstva. Také Sedlina – malá lokalita se vstavačem bleďým je v naší stálé péči. Vyhrabujeme tam na jaře vysokou vrstvu listů a na podzim vysekáváme křovinořezem ostružiník. Právě pan Hrdlička, který vytvořil a spravuje naše internetové stránky, zde pracuje s křovinořezem. Na velké akce již nemáme síly a ani nám je krajský úřad nenabízí. Pro něj je jednodušší zadat práce ve větším objemu firmám, ale ty se nedokáží vždy přizpůsobit požadavkům lokalit a spíše si hlídají své termíny. Takže se může stát, že takovýto zásah někdy více uškodí, nežli pomůže. Botanik Václav Chán a RNDr. Žila ale nadále sledují chráněná území v okrese a předávají poznatky úřadu.

Myslím, že není důvod k pesimismu, a zvláště pak, ohlédneme-li se zpět. Jaká je historie Českého svazu ochránců přírody ve Strakonících? Je rozdíl mezi ČSOP dříve a nyní?

Přesto, že na tehdejší odbor kultury neměli přílišný zájem na založení Českého svazu ochránců přírody, povedlo se mi příslušné funkcionáře z pozice člena komise životního prostředí přesvědčit o jeho prospěšnosti. Okresní výbor byl ustaven již v dubnu 1980. Poměrně v krátké době se podařilo založit v okrese 15 základních organizací, ale po roce 1990 se jich většina zase rozpadla. Dříve byl Svaz masovou organizací, neboť mnoho lidí chtělo mít činnost v organizaci Národní fronty, která byla nejméně zpolitizována. Dnes se ČSOP soustředil na konkrétní věci, vykupují se biologicky hodnotné pozemky, zakládají se pozemkové spolky, což je závažnější než náhodná péče o chráněná území. Je vybudována síť záchranných stanic, plní se ochranné programy. Díky dobrému kontaktu nám okres zadával práce v péči o několik chráněných území. A protože jsme pracovali zadarmo, vydělali jsme si peníze na provoz kanceláře, knihovnu a vlastně dodnes žije organizace z těchto úspor. Také od SFŽP jsme získali finanční odměnu za poradenskou činnost, kterou jsme v naší kanceláři zájemcům poskytovali. Mohli jsme také uspořádat několik vícedenních zájezdů do různých chráněných území, na které naši členové i další účastníci rádi vzpomínají. Myslím si, že to není s ČSOP špatné a že i do budoucna bude pro ochranu přírody důležitým činitelem.

Někdy bývají členové ochranných nevládních organizací „škatulkováni“ na aktivis-

Miroslav Treybal s autorem rozhovoru

ty, ekology, ochránáře. Kým se cítíte být nejvíce?

Myslím, že ochránářem. Kdysi jsme byli na brigádě v chráněném území a pomáhal nám nějaký mladík, který uměl sekát kosou, ale naši práci zpochybnil. Říkal si ekolog a tvrdil, že tahle naše ochrana nemá cenu, že je nutno nejprve změnit prostředí. Oponoval jsem mu, že změna prostředí je dlouhodobá věc a než se poměry změni, zmizí nám mnoho ohrožených organismů, které pak budou v přirozených ekosystémech chybět, pokud je dnes neochráníme. Ža ochránářem je vidět praktická práce.

Spory a politika. Patří do ochrany přírody? Jaký je váš názor na „tahanice“ o Šumavu?

Ty nechutné hádky a vzájemné napadání, které nám předvádějí hlavní politické strany, do ochrany přírody rozhodně nepatří. Jsem ale rád, že Strana zelených získala své voliče a že se její zástupci dostali do parlamentu i do vlády, protože tam budou mít přece jen větší možnost prosazovat požadavky ochrany přírody. Jaký bude další vývoj této politické strany, ukáže budoucnost. Šumavu znám nejen ze svého profesního působení, ale stále se tam rád vracím a mám ji rád. A tak ty neustálé dohady, jakým směrem se má ubírat Šumava, respektive národní park a chráněná krajinná oblast, mě znechucují. Myslím, že by do řešení neměl mluvit kdekdo. Jen skuteční odborníci by se měli dohodnout na určitém postupu, třeba i za cenu kompromisů, a dohodnutý postup pak důsledně dodržovat. Domnívám se, že všechny i rozdílné názory směřují k jedinému cíli – k zdravé a krásné Šumavě. Která je ta nejsprávnější cesta, to stejně dnes nikdo nedokáže s jistotou určit a ukáže to až daleká budoucnost.

Co se vám osobně v ochraně přírody povedlo, co naopak považujete za neúspěch?

Snad spojení profese se zájmy, podíl na vyhlášení 28 chráněných území v okrese, založení okresního výboru ČSOP a jeho udržení v činnosti, stejně jako místní organizace ve Strakonících. Společným úspěchem pak bylo vydání publikace Příroda Strakonicka a její ochrana, na které jsem se podílel (Pozn. autora: A já

ji po téměř dvaceti letech získal...) V poslední době se nám povedlo uveřejnit tři příspěvky z ochrany přírody ve 3. svazku vlastivědného sborníku Strakonice, kde já jsem zpracoval historii ochrany přírody na Strakonicku, RNDr. Pykal živočichy a Václav Chán květenu Strakonicka. Po devadesátém roce se nepodařilo zabránit rozpadu organizací ČSOP a z patnácti zůstaly jen tři. Nemohl jsem to sice osobně ovlivnit, ale mrzí mne to. Nedaří se nám získat do organizace pro členství, a tedy i pro práci, mladé lidi.

Kam se v přírodě rád vracíte a s kým nejraději?

Jsem strakonický rodák, skoro osmdesát let se zde pohybuji, nikdy jsem nezatoužil po změně. Proto zvláště v tomto věku (Pozn. autora: V době vydání tohoto čísla Krasce oslaví pan inženýr Miroslav Treybal 80. narozeniny, ke kterým mu blahopřejeme!) chodím po okolí, kam jsem chodil jako dítě s rodiči, pak s dětmi a vnučkami, pozoruji, co se zde dělo a změnilo. Srovnávám výsledky své práce, třeba při zalesňování Holého vrchu nad Strakonícemi, který vidíme z okna této klubovny, větrolamy mezi Strakonícemi a Katovicemi, kde jsou velké lány rozčleněné 25 metrovými pásy dubů a ostatních dřevin a dnes slouží tyto 60 let staré stromy jako hnízdiště biotopy v územním systému ekologické stability. Rád se vracím na Šumavu, neboť jsem zde měl na starosti jako vodohospodář Jihočeských státních lesů řadu hraničních i ostatních toků, takže Šumava pro mne byla i pracovištěm. Miloval jsem i slovenské hory, ale ty už jsou dnes pro mne příliš daleko. Existuje samozřejmě mnoho krásných míst, která bych ještě rád navštívil.

Po našem rozhovoru jsem se zeptal eko-
poradkyně ze Šmidingerovy knihovny Strakonice Ivany Síbkové-Jonové, co pro ni náš dnešní host znamená: „Pan inženýr Treybal pro mne představuje kapacitu ve svém oboru, ochránáře, záruku kvality, respekt, uznání ostatních a rodinnou harmonii.“

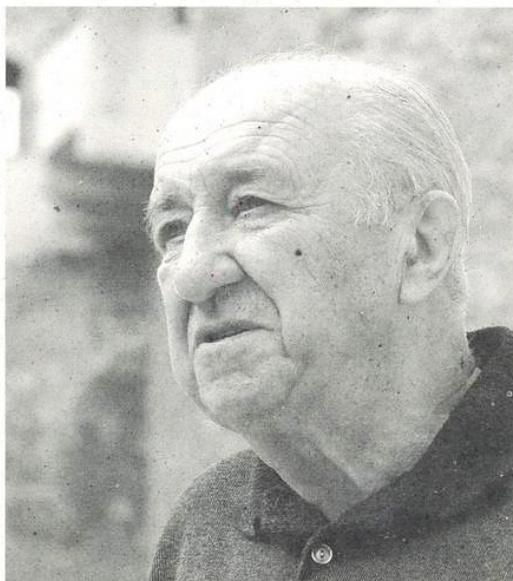

foto Jan Voběrek